

อัตลักษณ์ ประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติของบัณฑิต ที่สำเร็จตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิไลพร รังควัต*

กนิษฐา ปิ่นสุวรรณ*

ศุภิสรา สุวรรณชาติ*

วิกานดา ศรีภูมิพฤษ*

ชนัญญา มั่นสีชุม*

บทคัดย่อ

รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปีการศึกษา 2550 และเมื่อสำเร็จการศึกษากลับไปปฏิบัติงาน ในภูมิภาคเฝ้าเดิม ทางวิทยาลัยจึงได้มีการดำเนินงานติดตามบัณฑิต ด้วยการทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์ ใน 3 ประเด็นดังต่อไปนี้ 1) ประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว 2) ประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ 3) อัตลักษณ์ของบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างได้แก่บัณฑิตที่สำเร็จตามโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่ม, ผู้ปกครองของบัณฑิต, หัวหน้างานและผู้ป่วยที่มารับบริการ กลุ่มละ 13 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ การบันทึกด้วยตนเองและการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. ประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว; บัณฑิตได้มีอาชีพที่มั่นคงมีค่านับถือ เป็นเกียรติแก่ครอบครัว และความรู้ที่ได้เรียนมาทำให้รู้วิธีดูแลสุขภาพตนเอง ป้องกันตนเองและคนในครอบครัวจากโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้งทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ดูแลคนในพื้นที่
2. ประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ; มีพยาบาลวิชาชีพเพิ่มจำนวนขึ้น ที่ช่วยดูแลผู้ป่วยในพื้นที่ได้ทั่วถึง และทำให้หน่วยงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีพยาบาลวิชาชีพประจำ ทำให้น่าเชื่อถือได้ ตอบสนองนโยบายของชาติ รวมทั้งพบว่าพยาบาลวิชาชีพจากโครงการฯ ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้น
3. อัตลักษณ์ของบัณฑิต; ผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต รวมถึงผู้ป่วยที่อยู่ในความดูแลของบัณฑิต ให้ข้อมูลการประเมินบัณฑิตคือ ปฏิบัติงานดี มีวินัยและเข้าใจความเป็นมนุษย์

คำสำคัญ : บัณฑิตพยาบาล, อัตลักษณ์, ประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ

The Identity and Benefit for Graduate Nurses, Families, Communities, and Country from the “Solving the Shortage of Nurses in the Southern Border Area of Thailand Project”

*Viliporn Runkawatt**

*Kanita Pinsuwan**

*Supisara Suwanachat**

*Wikanda Sripulprag**

*Chanadda Manseechum**

Abstract

For the past two decades the southernmost Thai provinces bordering Malaysia has been experiencing political and religious tensions. Because of this tension newly graduated nurses are reluctant to work in these provinces. This Government supported study explored why some nurses choose to work in these provinces.

1. The qualitative study aimed to study; 1) the benefits for graduate nurses and their families 2) the national benefits and 3) the new graduate's identity. The 13 participants in each group of the new graduate nurses, their parents, their chief nurses and their patients were the sample. Data was collected by interview and, self-recorded questionnaire. Data was analyzed by using content analysis. The results of this research were found as following;

2. The benefit for graduate nurses and families; The graduate nurses were honor, ignity, and professional pride. Their parents viewed nursing as a great career. Moreover, the graduate nurses take care of their family members. The benefit for communities, and country; The result from this “Solving the Shortage of Nurses inthe Southern Border Area of Thailand project” provided professional nurses to look after the people in the southern border areas. Professional nurses were in every Tambon Health Promoting Hospitals that made these hospitals more acceptable. It also might improve health care for the people. The benefit of the country was the young people in the southern part of Thailand had more positive attitude toward the Government.

3. The analysis of the narrative result of an identity in three perspectives ; “best practice by having patient-centered care”, “to be disciplined”, and “humanistic care”.

Keywords: the benefit for graduate nurses and families, the benefit for communities, and country, new graduate identity.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงสาธารณสุข โดยสถาบันพระบรมราชชนก ได้ดำเนินงานในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) กระทรวงมหาดไทย ก.อ.ร.ม.น. กระทรวงกลาโหม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล และสถานีอนามัยทุกแห่ง โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพจำนวน 3,000 คน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้และเมื่อสำเร็จแล้วต้องกลับไปทำงานที่ภูมิลำเนาของตนเองโดยคาดหวังว่าจะได้พยาบาลที่เข้าใจในวิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนในพื้นที่และสามารถให้การดูแลสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่อย่างลงตัว ตลอดจนแก้ไขการขาดแคลนพยาบาลที่มีกลาออกหรือขอโอนย้ายเนื่องจากปัญหาความรุนแรงในพื้นที่⁽¹⁾

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา เป็นวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจำนวน 25 แห่งที่ต้องรับนักศึกษาในโครงการ โดยวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ได้รับนักศึกษาจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 200 คน (ลาออก 1 คน เป็นเพศหญิง) คงเหลือนักศึกษาเรียนในปีการศึกษา 2550 จำนวน 199 คน นักศึกษาในโครงการมีความแตกต่างจากนักศึกษาปกติ เพราะนักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่ง มีอายุเกิน 19 ปี ถึงร้อยละ 68 ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อายุ 20 – 22 ปี ร้อยละ 36 อายุสูงสุดคือ 33 ปี ร้อยละ 2 จบปริญญาตรีแล้วร้อยละ 32 กำลังหางานทำ บางคนก็ทำงานแล้ว บางคนแต่งงานแล้ว ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม⁽²⁾ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอน ต้องปรับทั้งความคิดของตนเอง และกระบวนการเรียนการสอนใหม่ ต้องคำนึงถึงทัศนคติของนักศึกษาและครอบครัว ความคาดหวังของนักศึกษา ตลอดจนหลักปฏิบัติทางศาสนา ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน

เมื่อรับนักศึกษามาจากภูมิลำเนาในจังหวัดทางภาคใต้ นักศึกษาต้องมาจากท้องถิ่นหรือชุมชนที่ตนคุ้นเคย เพื่อมาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลบรม-

ราชชนนีนครราชสีมา ซึ่งมีวิถีชีวิตรวมทั้งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีที่แตกต่างจากที่นักศึกษาคุ้นเคย การดำเนินงานในโครงการจึงแตกต่างจากนักศึกษารุ่นปกติ การดำเนินการต่างๆ วิทยาลัยดำเนินการด้วยความละเอียดอ่อน คำนึงถึงทัศนคติของนักศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนกฎบัตรศาสนาทางวิทยาลัย ฯ ได้มีการจัดเตรียมความพร้อมในการรับนักศึกษา ทั้งในด้านอาจารย์ ผู้สอน สถานที่ รวมทั้งได้มีการวางแผน การจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติตลอด 4 ปี โดยที่ในการฝึกปฏิบัติ ได้มีการประสานงานและเตรียมความพร้อม กับแหล่งฝึก ทั้งที่โรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา และโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง โดยเมื่อรับนักศึกษามาจากภูมิลำเนาภาคใต้ นักศึกษาต้องจากท้องถิ่นหรือชุมชนที่ตนคุ้นเคยเพื่อมาศึกษาที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ซึ่งมีวิถีชีวิตรวมทั้งศาสนา วัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างจากที่ที่นักศึกษาคุ้นเคย วิทยาลัยจึงได้มีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาจริงโดยใช้เวลาในการเตรียมนักศึกษา 2 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 1-16 กรกฎาคม 2550 กิจกรรมการปฐมนิเทศประกอบด้วยการกล่าวต้อนรับจากข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจังหวัดนครราชสีมา คณะอาจารย์ พี่และเพื่อนนักศึกษา การแนะนำสถาบันและสถานที่สำคัญของจังหวัด แนะนำหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน วิธีการเรียน การอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทรชาวไทยพุทธ มุสลิม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และทัศนศึกษาร่วมกันระหว่างอาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นปี (นักศึกษาปกติ) และนักศึกษาในโครงการทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจ เกิดความคุ้นเคยและเตรียมตัวนักศึกษาให้สามารถปรับตัวอยู่ในวิทยาลัยและเรียนพยาบาลอย่างมีความสุข⁽³⁾

การเตรียมความพร้อมด้านการเรียน วิทยาลัยได้จัดสอนเสริมแก่นักศึกษาในเนื้อหา และทักษะที่นักศึกษาอ่อน เช่น การเขียนภาษาไทย ศัพท์เทคนิคในวิชาต่าง ๆ เช่น วิชากายวิภาคศาสตร์ ซึ่งรายวิชาที่วิทยาลัยจัดสอนเสริมให้แก่นักศึกษา ได้แก่ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ชีววิทยา เคมี และ

คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ โดยจัดชั่วโมงทบทวนในชั่วโมง การศึกษาด้วยตนเอง และวันเสาร์ และเนื่องจากนัก ศึกษาเข้าศึกษาช้ากว่าภาคปกติ 1 เดือน วิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา จึงกำหนดให้ นักศึกษาเรียนจันทร์-เสาร์ เพื่อให้เรียนทันนักศึกษา หลักสูตรปกติที่เรียนไปก่อนหน้านี้ประมาณ 1 เดือน โดยจัดให้นักศึกษาเรียนรวมกันทั้งหมดจำนวน 199 คนในรายวิชาทฤษฎีที่เป็นการบรรยาย และใช้ห้อง ประชุมของวิทยาลัยเป็นห้องเรียน และมีการแบ่ง นักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อยเมื่อมีการเรียนในราย วิชาที่เป็นภาคทดลอง หลังจากนั้นจัดให้นักศึกษาใน โครงการเรียนรวมกับนักศึกษาปกติและแบ่งชั้นเรียน ให้เล็กลงโดยแบ่งเป็น 3 ห้อง คือ A B และ C

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา มีการดำเนินงานตามโดยได้รับความร่วมมือจากทุก ฝ่ายทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีเป้าหมาย ร่วมกันคือ ได้บัณฑิตที่เป็นพยาบาลที่มีสมรรถนะ เชิงวิชาชีพและมีทัศนคติในการให้บริการประชาชน บนพื้นฐานที่เข้าใจถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภาษา ของคนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ที่คาดหวังว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะมีคุณลักษณะ “ปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์ เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน” และเนื่องจากยังไม่มีข้อ มูลว่านักศึกษาที่สำเร็จจากโครงการมีคุณลักษณะ

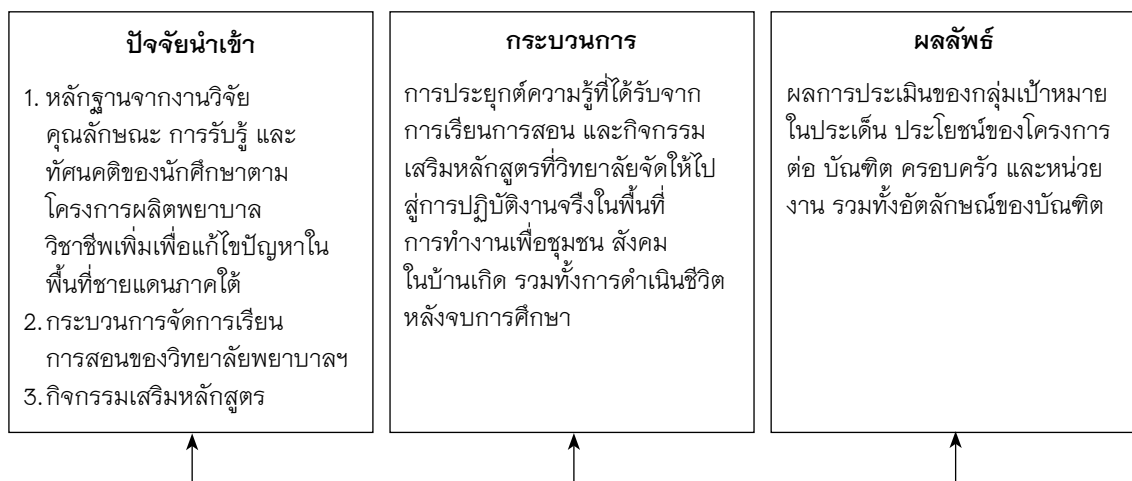
ดังกล่าวหรือไม่อย่างไร และการดำเนินงานตาม โครงการได้ก่อประโยชน์ให้กับบัณฑิต ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างไร จึงได้จัดทำโครงการวิจัย นี้ขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ ของโครงการที่มีต่อบัณฑิต ครอบครัว ชุมชน สังคม หน่วยงานและประเทศชาติ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดเชิงระบบและใช้ทฤษฎี ปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) มาเป็นแนว ทางในการดำเนินงาน โดยต้องการศึกษาผลลัพธ์ ของโครงการ ในด้านคุณลักษณะของบัณฑิตและ ประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ ส่วนการเก็บข้อมูล ใช้ ทฤษฎี ปรากฏการณ์มาเป็นแนวทางในการเก็บ ข้อมูล โดยเน้นความจริงของแต่ละบุคคลเป็นเรื่อง ของประสบการณ์ และความหมายที่แต่ละบุคคล สะสมเกี่ยวกับตัวเอง (ไม่ใช่ตัวผู้เก็บข้อมูลตัดสิน) ผู้วิจัยสรุปและสร้างเป็นภาพตามแนวความคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่

1. บัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการและปฏิบัติงานใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ผู้บังคับบัญชามัคคุเทศก์
3. ผู้ปกครองบัณฑิต
4. ผู้รับบริการ รวมทั้งสิ้น 52 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยนำข้อมูลจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาจัดทำโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุม เกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการ “ผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ที่มีต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม หน่วยงานและประเทศชาติ และความคิดเห็นที่มีต่ออัตลักษณ์บัณฑิตในด้าน “ปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์ ประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน”

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เสนอโครงร่างวิจัยเพื่อรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมในงานวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา
2. โทรศัพท์ถึงผู้ให้ข้อมูลหลัก อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล โดยไม่มีการบังคับใด ๆ และชี้แจงให้ทราบว่าสามารถถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องอธิบายเหตุผลและผลจากการสัมภาษณ์ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่
3. สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง
4. ตรวจสอบข้อมูลเพื่อความครบถ้วน ความแม่นยำในเนื้อหา และความน่าเชื่อถือ (Credibility) ต่อความจริงของสิ่งที่พบ (Truth of

Findings) ที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่ ตรวจสอบโดยใช้วิธีสามเส้า (Triangulation) โดยการทบทวนข้อมูลที่สอบถามกับผู้ให้ข้อมูล และการทบทวนโดยการถามซ้ำ โดยใช้คำถามที่แตกต่างหรือคำถามเดียวกันแต่ต่างเวลากันโดยการตรวจสอบข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล 4,5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ประโยชน์ของโครงการที่มีต่อบัณฑิต ผู้ปกครอง ผู้รับบริการ หน่วยงาน และประเทศชาติ
2. อัตลักษณ์ของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการ

1. ประโยชน์ของโครงการ

1.1 ต่อบัณฑิต

มีอาชีพที่มั่นคง เป็นเกียรติแก่ครอบครัว รู้วิธีดูแลสุขภาพ ตอบแทนแผ่นดิน

บัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ ว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว คือทำให้บัณฑิตได้มีอาชีพที่มั่นคง มีค่านับถือ เป็นเกียรติแก่ครอบครัว และความรู้ที่ได้เรียนมาทำให้รู้วิธีดูแลสุขภาพตนเอง ป้องกันตนเองและคนในครอบครัวจากโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้งทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ดูแลคนในพื้นที่ ดังตัวอย่างคำตอบ

“โครงการนี้ ทำให้มีงานทำที่มั่นคง จากแต่ก่อนที่อยู่ห้องทำบัตรเป็นเพียงลูกจ้างชั่วคราว เมื่อเรียนจบได้บรรจุเป็นข้าราชการ”

“วิชาชีพพยาบาลส่งผลให้นักศึกษาที่ทางบ้านมีความยากจน ได้มีอาชีพที่มั่นคง สามารถมีเงินรายได้ที่แน่นอนมาจุนเจือครอบครัว และยังเป็นเกียรติแก่ครอบครัวที่มีลูกหลานรับราชการ ทั้งยังใช้ความรู้ที่เรียนมา ดูแลสมาชิกในครอบครัว”

“เมื่อได้ทำงานได้บรรจุที่ รพ.สต. ทำให้มี

ความใกล้ชิดกับชุมชน เป็นคนริเริ่มในการทำแผนที่เดินดินในตำบลตนเอง และได้ตอบแทนแผ่นดิน”

1.2 ต่อผู้ปกครอง

ได้รับการดูแล ชีวิตความเป็นอยู่เป็นที่รักใคร่ แบ่งเบาภาระ

ผู้ปกครองของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่าการนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว คือทำให้ตนเองและคนในครอบครัวได้รับการดูแลในยามเจ็บป่วย มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีจนสมกับการที่ได้รอคอยบุตรเป็นเวลา 4 ปี และการที่บุตรมีงานทำที่มั่นคง ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกอุ่นใจ บุตรทำให้ตนเองเป็นที่รักใคร่ของคนในชุมชน และพบว่าได้แบ่งเบาภาระครอบครัว ดังตัวอย่างคำตอบ

“เมื่อมีบุตรจบพยาบาลมาทำให้เรารักษาสุขภาพมากขึ้นและได้ช่วยเหลือครอบครัว และเป็นที่ยรักใคร่ของชุมชน สามารถช่วยเหลือสังคมได้”

“เมื่อบุตรมีงานทำที่มั่นคง ทำให้ช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัว และทำให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น รวมทั้งบุตรทำให้พ่อแม่ เป็นที่ยรักใคร่ของคนในชุมชน”

1.3 ต่อผู้รับบริการ

มีพยาบาลมากขึ้น รักษาได้ทั่วถึง

ผู้รับบริการที่มาใช้บริการจากบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่าการนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว คือทำให้ตนเองและคนในครอบครัวได้รับการดูแลรักษารวดเร็วขึ้น ทั้งปัญหาที่เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือบาดเจ็บ จากเหตุการณ์ในพื้นที่ ช่วยทำให้การบริการผู้ป่วยได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ จากการที่มีบุคลากรวิชาชีพเพียงพอ ช่วยดูแลให้ประชาชนมีสุขภาพกายและใจดีขึ้น ดังตัวอย่างคำตอบ

“เวลามาโรงพยาบาล มีพยาบาลมาดูแลมากขึ้น ไม่เสียเวลาและยังได้รู้จักเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น”

“พยาบาลวิชาชีพเพิ่ม รักษาได้ทั่วถึง

ทำให้ผู้ป่วยเข้าถึงการบริการทั่วถึง เป็นการเปิดโอกาสสิ่งดีๆ ให้กับชีวิตคนในชายแดนใต้”

“เห็นความเปลี่ยนแปลงที่มีพยาบาลเพิ่มขึ้นมาใหม่ ๆ จากโครงการ ให้การปฏิบัติอย่างดี เปรียบเสมือนทุกคนที่มาใช้บริการเป็นบุคคลในครอบครัว”

“ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัย มีการพัฒนาดีขึ้นได้พยาบาลเพิ่มขึ้น ที่เป็นลูกหลานคนในชุมชน ทำให้ประชาชนมีสุขภาพกายและใจดีขึ้น”

1.4 ต่อหน่วยงานและประเทศชาติ

ลดภาระ มีผู้สืบต่อวิชาชีพพยาบาลช่วยผ่อนงานเบาลง

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่าการนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว หน่วยงานและประเทศชาติ คือทำให้มีบุคลากรที่เป็นพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ลดภาระงานช่วยผ่อนงานที่ทำให้เบาลง คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีเวลาให้กับครอบครัวตนเองโดยทำงานนอกเวลาลดลง ดังตัวอย่างคำตอบ

“พยาบาลวิชาชีพที่มาจากชุมชนส่วนใหญ่มักจะทราบวิธีการดำเนินชีวิตของคนชุมชน ปัญหาหรือภัยสุขภาพของคนในชุมชน เมื่อมีผู้รับบริการสามารถวิเคราะห์ปัญหา และตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อมีผู้สืบต่อวิชาชีพพยาบาล ช่วยผ่อนงานเบาลง คุณภาพชีวิตดีขึ้น”

“มีบุคลากรเพิ่ม มาช่วยดูแลผู้ป่วย ช่วยลดการทำงาน OT ลงมีเวลาให้ครอบครัวมากขึ้น”

“การที่มีจำนวนพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้น ส่งผลทำให้การดูแลผู้ป่วยในพื้นที่เป็นไปได้อย่างดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดภาระงานของเจ้าหน้าที่เดิมของโรงพยาบาล ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดความน่าเชื่อถือของประชาชนในพื้นที่”

ลดช่องว่างการให้บริการ ระบบงานได้รับการพัฒนา

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการ มีการรับรู้ว่าการมีประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ เพราะพยาบาลวิชาชีพจากโครงการฯ ได้ปฏิบัติงานตรงกับภารกิจงานในการบริการชุมชน ให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกชุมชน เจ้าหน้าที่เป็นคนในท้องถิ่น จะทำให้ความคงอยู่ของบุคลากรดีขึ้น อัตราการย้ายลดลง ช่องว่างระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ทำให้ระบบการทำงานได้รับการพัฒนา รวมทั้งลดการขาดแคลนบุคลากรทางการพยาบาล ดังตัวอย่างคำตอบ

“โครงการนี้เพิ่มอัตรากำลังทำให้ดูแลผู้ป่วยได้ทั่วถึงมีคุณภาพ ทำให้ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษา”

“โครงการฯ นี้ทำให้เกิดการคงอยู่ของบุคลากรมากขึ้น จากเจ้าหน้าที่เป็นคนในท้องถิ่น อัตราการย้ายออกลดลง การทำงานที่พยาบาลเป็นคนในพื้นที่ช่วยลดงบประมาณของแผ่นดินได้”

เป็นหูเป็นตา ดูแลประเทศชาติ

ผู้ปกครองของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการนี้มีการรับรู้ว่าการมีประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติเนื่องจากโครงการนี้ทำให้ได้พยาบาลวิชาชีพมาช่วยเหลือคนในชุมชน เวลาเจ็บป่วย การดูแลผู้ป่วยหรือปรึกษาสุขภาพ ทำได้สะดวก เพราะเป็นลูกหลานจากชุมชนเอง และการที่มีพยาบาลประจำในพื้นที่เสี่ยงภัยทำให้เป็นหูเป็นตาดูแลประเทศชาติได้ โดยไม่ต้องนำบุคลากรจากจังหวัดอื่นมา ดังตัวอย่างคำตอบ “พยาบาลวิชาชีพที่เป็นคนในพื้นที่ช่วยเป็นหูเป็นตา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ ของคนในชุมชน และยังเป็นหน่วยเล็กๆ ที่จะช่วยดูแลประเทศชาติ”

2. อัตลักษณ์ของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการตามการรับรู้ของบัณฑิต ผู้ปกครอง ผู้รับบริการและผู้บังคับบัญชา

อัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมาคือ “ปฏิบัติงานดี มีวินัย

เข้าใจความเป็นมนุษย์ ประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน” ผลจากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งตัวบัณฑิต ผู้ปกครอง ผู้รับบริการและผู้บังคับบัญชามีความเห็นว่าเป็นบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์บัณฑิตที่กำหนดไว้ทุกประการ ขอนำเสนอรายละเอียดดังนี้

2.1 อัตลักษณ์ตามมุมมองของบัณฑิตทำงานรอบคอบ พัฒนาตนเอง

ตลอดเวลา

บัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีอัตลักษณ์ตามคุณลักษณะ “ปฏิบัติงานดี” เนื่องจากเมื่อจบการศึกษาจากวิทยาลัยฯ ได้นำความรู้ไปปฏิบัติงานจริง ได้รับการยอมรับและคำชมจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานว่า ทำงานรอบคอบ มีความสุขุม และพัฒนาตนเองตลอดเวลาดังตัวอย่างคำตอบ

“ได้ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาใช้ในการปฏิบัติงานจริง รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากตำราจนได้รับคำชมจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน”

“ประชาชนมองการทำงานบอกว่า ทำให้มีความน่าเชื่อถือ เมื่อ รพ.สต. มีพยาบาลมาประจำและได้ใช้ความรู้ พัฒนาหน่วยงานในการให้ความรู้พัฒนาประชาชน”

ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่

บัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีอัตลักษณ์ตามคุณลักษณะ “มีวินัย” เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา เช่น เมื่อต้องมาปฏิบัติงานจะมาก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 30 นาที เพื่อมาเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน ดังตัวอย่างคำตอบ

“การปฏิบัติงานในแต่ละเวรจะมาปฏิบัติงานอย่างน้อย 30 นาที เพื่อมาเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เมื่อถึงเวลาจะได้ให้บริการได้ทันที”

เอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจความ

เป็นมนุษย์

บัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีอัตลักษณ์ตามคุณลักษณะ “เข้าใจความเป็นมนุษย์” เนื่องจากขณะให้การดูแลผู้ป่วย จะให้บริการด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ให้เกียรติผู้มารับบริการ และทำทุกอย่างด้วยความเป็นจิตอาสา ช่วยเหลือผู้คน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเวลาให้บริการ จะกระทำด้วยความเอื้ออาทรต่อคนในท้องถิ่น และให้บริการแบบองค์รวม จนเข้าสู่ระยะสุดท้ายของชีวิต ดังตัวอย่างคำตอบ

“เวลาดูแลผู้ป่วยต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา ในขณะที่ผู้ป่วยและญาติมารับบริการ ก็ย่อมต้องการการบริการที่ดีจากเจ้าหน้าที่ การบริการด้วยความเอื้อเพื่อ มีน้ำใจ และให้ตามความแตกต่างแต่ละบุคคล”

“ให้การดูแลด้วยความเข้าใจความเป็นมนุษย์ รู้ว่าผู้ป่วยมีความเจ็บปวด ทุกข์ มีความลำบาก พร้อมดูแลด้วยความเป็นมิตร และให้กำลังใจ”

2.2 อัตลักษณ์ตามมุมมองผู้ปกครอง รับผิดชอบ มีสติ ใจเย็น เอาใจใส่

ผู้ปกครองของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “ปฏิบัติงานดี” เพราะบัณฑิตทำงานได้คล่อง ให้กำลังใจผู้ป่วย มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ทำงานแบบอุทิศตน มีสติ ใจเย็นและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ดังตัวอย่างคำตอบ

“บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีสติ ใจเย็น ในการทำงาน”

“เป็นข้าราชการที่ดี ทำงานได้คล่องแคล่ว เป็นที่รักของผู้ป่วย เอาใจใส่ผู้ป่วยดี”

ตระหนักในบทบาท รับผิดชอบ หน้าที่ มีวินัยในตัวเอง

ผู้ปกครองของบัณฑิตที่สำเร็จจาก

โครงการมีการรับรู้ว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “มีวินัย” เพราะบัณฑิตมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบ ไม่ทำตัวให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ดังตัวอย่างคำตอบ

“มีความตระหนักในบทบาทตนเอง มีระเบียบวินัย รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย”

เอาใจเขามาใส่ใจเรา เอาใจใส่

ผู้ปกครองของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “เข้าใจความเป็นมนุษย์” เพราะบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการให้บริการด้วยความเอื้ออาทรเป็นที่รักใคร่ของผู้ป่วย เพราะเอาใจใส่ผู้ป่วยดี โดยที่เข้าใจความแตกต่างของคนแต่ละคน ดังตัวอย่างคำตอบ

“พยาบาลจบใหม่ ทำงานด้วยความเข้าใจ ถึงความแตกต่างของแต่ละคน เข้าใจจิตใจผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา”

“พยาบาลที่จบจากโครงการ ฯ จริงใจ ยิ้มแย้ม ทักทายคนไข้ เอาใจใส่คนไข้และผู้ป่วยดี เป็นที่รักใคร่ของผู้ป่วย”

2.3 อัตลักษณ์ตามมุมมองผู้รับบริการ ไม่ถือตัว ดูแลผู้ป่วยดี

ผู้รับบริการของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “ปฏิบัติงานดี” เพราะตั้งใจทำงานให้การพยาบาลด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน มีความรู้ดี เวลาพยาบาลคนอื่นสงสัยอะไรก็จะถามและตอบคำถามผู้ป่วยได้ดี ให้การดูแลผู้ป่วยอย่างดี เหมือนญาติ ดังตัวอย่างคำตอบ

“พยาบาลคนนี้ให้เกินกว่าพยาบาลคนอื่น ๆ เวลาพยาบาลคนอื่นสงสัยอะไรก็จะมาถามพยาบาลคนนี้ และยังพูดเพราะยิ้มง่าย ไม่ถือตัวดูแลผู้ป่วยอย่างดี”

เป็นคนดี มีวินัย

ผู้รับบริการของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ที่บัณฑิตมีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “มีวินัย” เพราะพยาบาลที่จบใหม่เป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการทำงาน ดังตัวอย่างคำตอบ

“พยาบาลจบใหม่ เป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการทำงานมาก”

ความเข้าใจความแตกต่างของบุคคล ไม่ถือตน

ผู้รับบริการของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ที่บัณฑิตมีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “เข้าใจความเป็นมนุษย์” เพราะเวลาให้การดูแลผู้ป่วย บัณฑิตมีความอ่อนน้อม พุดจาไพเราะ นิสัยดี มีความน่ารัก ไม่ดูด่าว่าผู้ป่วย และไม่พบว่าพยาบาลจบใหม่ ตะคอกผู้ป่วยและดูแลด้วยความเข้าใจความแตกต่างของบุคคลดี ไม่ถือตน ดังตัวอย่างคำตอบ

“พยาบาลที่เพิ่งจบมาใหม่ ทุกคนเป็นคนดี สุภาพ อ่อนน้อม พุดจาไพเราะ นิสัยมีน้ำใจดีงามกับผู้มารับบริการ”

“พยาบาลจากโครงการ ฯ ไม่ด่าผู้ป่วย ไม่ตะคอกใส่ มีน้ำใจต่อผู้สูงอายุ และญาติมีความเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคลดี ไม่ถือตนว่าบุคคลนั้น ๆ จะเป็นคนธรรมดาหรือข้าราชการ พยาบาลให้ความช่วยเหลือหรือพุดจาเท่าเทียมกัน”

2.4 อัตลักษณ์ตามมุมมองของผู้บังคับบัญชา

ตั้งใจ เต็มใจให้บริการ

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ที่บัณฑิตมีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “ปฏิบัติงานดี” เพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ ให้การบริการด้วยความเต็มใจ ดังตัวอย่างคำตอบ

“มีความพร้อมในการทำงานมาทำงานก่อนเวลา มีการเตรียมพร้อมสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเตรียมความรู้มาปฏิบัติงาน ทำงาน

มีการคิดวิเคราะห์ โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง”

“ปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ มีความมุ่งมั่น และตั้งใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ต่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ”

มีวินัยข้าราชการ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ขวนขวายหาความรู้

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ที่บัณฑิตมีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “มีวินัย” เพราะบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการ รักษาระเบียบวินัยข้าราชการ ขยัน มีการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบในงาน ดังตัวอย่างคำตอบ

“บัณฑิตจากโครงการมีระเบียบวินัยของข้าราชการ มีการพัฒนาตนเองโดยการอ่าน ศึกษาความรู้เพิ่มเติม รับผิดชอบในงาน”

ดูแลดูญาติ ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ที่บัณฑิตมีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “เข้าใจความเป็นมนุษย์” เพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นคนในพื้นที่ ให้บริการด้วยความเข้าใจในวิถีชีวิต และความแตกต่างของบุคคล เป็นการให้บริการที่ไม่มีช่องว่างระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ไม่มีปัญหาในเรื่องภาษาหรือกิจกรรมที่ขัดกับหลักศาสนา หรือขัดกับความเชื่อเดิม และพบว่าเป็นการให้ด้วยความเสียสละ และคำนึงถึงสิทธิของผู้ป่วย ดังตัวอย่างคำตอบ “พยาบาลที่จบมาให้บริการโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ดูแลผู้ป่วยดุจญาติมิตร เช่น ผู้ป่วยที่ไม่มีญาติยังไม่ได้รับประทานอาหาร และน้ำดื่ม ได้จัดหาซื้อด้วยความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ แม้ไม่ได้อยู่เวร ถ้ามีผู้ป่วยฉุกเฉิน มีจิตอาสาแม้จะต้องไปเพื่อไปส่งต่อผู้ป่วย แม้ไม่ได้รับคำตอบแทนโดยเฉพาะในกรณี Case จุกเงินจากสถานการณ์”

“พยาบาลจบใหม่ ทำงานได้คล่องตัว ไม่มีปัญหาเรื่องภาษา กิจกรรมขัดกับหลักศาสนา

ขัดกับวิถีชีวิตความเชื่อเดิม ให้การดูแลตามความคาดหวัง คำนึงถึงความต้องการของผู้มารับบริการ”

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามข้อค้นพบจากการวิจัยดังนี้

1. ประโยชน์ของโครงการต่อบัณฑิต

บัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการรับรู้ว่าการโครงการนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว คือทำให้บัณฑิตได้มีอาชีพที่มั่นคง มีคนนับถือ เป็นเกียรติแก่ครอบครัว และความรู้ที่ได้เรียนมาทำให้รู้วิธีดูแลสุขภาพตนเอง ป้องกันตนเองและคนในครอบครัวจากโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้งทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ดูแลคนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการสร้างความมั่นคง รวมทั้งเป็นการสร้างอนาคตทางการศึกษา และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้^{1,6}

2. ประโยชน์ของโครงการต่อผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่าการโครงการนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว คือทำให้ตนเองและคนในครอบครัวได้รับการดูแลในยามเจ็บป่วย มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สมกับการที่ได้รอคอยบุตรเป็นเวลา 4 ปี และการที่บุตรมีงานทำที่มั่นคง เป็นการแบ่งเบาภาระครอบครัว ทำให้ผู้ประกอบการรู้สึกอุ่นใจ บุตรทำให้ตนเองเป็นที่รักใคร่ของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการสร้างความมั่นคง รวมทั้งเป็นการสร้างอนาคตทางการศึกษา และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการร่วมสร้างอุดมการณ์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นภูมิสำเนา^(1,7)

3. ประโยชน์ของโครงการ ต่อผู้รับบริการ

ผู้รับบริการที่มาใช้บริการจากบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่าการโครงการนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว คือทำให้ตนเองและคนในครอบครัวได้รับการดูแลรักษารวดเร็วขึ้น ทั้งปัญหา

ที่เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือบาดเจ็บ จากเหตุการณ์ในพื้นที่ ช่วยทำให้การบริการผู้ป่วยได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ จากการที่มีบุคลากรวิชาชีพเพียงพอ ช่วยดูแลให้ประชาชนมีสุขภาพกายและใจดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการทางด้านสุขภาพที่ดีมีประสิทธิภาพเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหา รวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนถูกต้องตามหลักศาสนา ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน^(1,6)

4. ต่อหน่วยงานและประเทศชาติ

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่าการโครงการนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว หน่วยงานและประเทศชาติ คือทำให้มีบุคลากรที่เป็นพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ลดภาระงานช่วยผ่อนงานที่ทำให้เบาลง คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีเวลาให้กับครอบครัวตนเอง โดยทำงานนอกเวลาลดลง นอกจากนี้ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการ ยังมีการรับรู้ว่าการโครงการมีประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ เพราะพยาบาลวิชาชีพจากโครงการฯ ได้ปฏิบัติงานตรงกับภารกิจงานในการบริการชุมชน ให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกชุมชน เจ้าหน้าที่เป็นคนในท้องถิ่น จะทำให้ความคงอยู่ของบุคลากรดีขึ้น อัตราการย้ายลดลง ลดช่องว่างระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ทำให้ระบบการทำงานได้รับการพัฒนา รวมทั้งลดการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการเพิ่มการผลิตพยาบาลวิชาชีพให้เพียงพอกับการจัดบริการประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นพยาบาลของท้องถิ่นและชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อลดความขาดแคลนพยาบาลที่เกิดจากการขอย้ายออกจากพื้นที่ ประชาชน⁽⁷⁾

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานตามโครงการฯ ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบัณฑิต

เพราะทำให้มีอนาคตทางการศึกษาและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ปกครอง ได้รับการยอมรับจากคนในสังคม ลูกช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผู้รับบริการหรือประชาชนในพื้นที่ ได้รับการบริการที่ดีมีคุณภาพ ระบบบริการสุขภาพได้รับการพัฒนา มีกำลังคนในการให้บริการสุขภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของสาลิกา เมธนาวันและคณะ⁽⁷⁾ ที่พบว่าความสำเร็จของโครงการมาจากความร่วมมือของศูนย์บริหารการพัฒนาสุขภาพจังหวัดชายแดนใต้ (ศบ.สต.) สถาบันพระบรมราชชนก และหน่วยงานในจังหวัด ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลจังหวัด และโรงพยาบาลชุมชน⁽⁶⁾ เมื่อมีพยาบาลเพิ่มขึ้น การดูแลผู้ป่วยในพื้นที่ได้ทั่วถึง รวมทั้งการที่มีพยาบาลประจำที่โรงพยาบาล สต. ทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเชื่อถือ และประชาชนส่วนใหญ่ หันมาเป็นหูเป็นตาให้กับรัฐมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้มีการเตรียมความพร้อมตามภาระกิจเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาลและสถานการณ์ร้ายแรงทางภาคใต้ จึงทำให้ทุกคนมุ่งดำเนินการที่จะช่วยแก้ปัญหาทางภาคใต้และผู้ที่เข้าถึงประชาชนได้ดีก็คือคนจากพื้นที่⁽⁷⁾

2. อัตลักษณ์ของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการตามการรับรู้ของบัณฑิต ผู้ปกครอง ผู้รับบริการ และผู้บังคับบัญชา

อัตลักษณ์ตามมุมมองของบัณฑิต

บัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีอัตลักษณ์ตามคุณลักษณะ “ปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์” เนื่องจากเมื่อจบการศึกษาจากวิทยาลัยฯ ได้นำความรู้ไปปฏิบัติงานจริง ได้รับการยอมรับและคำชมจากผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานว่า ทำงานรอบคอบ มีความสุขุม และพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา เช่น เมื่อต้องมาปฏิบัติงานจะมาก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 30 นาที เพื่อมาเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน ขณะ

ให้การดูแลผู้ป่วย จะให้บริการด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ให้เกียรติผู้มารับบริการ และทำทุกอย่างด้วยความเป็นจิตอาสา ช่วยเหลือผู้คน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเวลาให้บริการ จะกระทำด้วยความเอื้ออาทรต่อคนในท้องถิ่น และให้บริการแบบองค์รวม จนเข้าสู่ระยะสุดท้ายของชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสายสวาท เผ่าพงษ์และคณะ⁸ ที่พบว่าบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมามีอัตลักษณ์ที่สำคัญคือ 1) เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ 2) ให้การพยาบาลด้วยความเต็มใจ เอื้ออาทร 3) มีความซื่อสัตย์ 4) รักษาความลับของผู้รับบริการ และ 5) ให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้รับบริการ

อัตลักษณ์ตามมุมมองผู้ปกครอง

ผู้ปกครองของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการ มีการรับรู้ว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “ปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์” เพราะบัณฑิตทำงานได้คล่อง ให้กำลังใจผู้ป่วย มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ทำงานแบบอุทิศตน มีสติ ใจเย็นและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบ ไม่ทำตัวให้เสื่อมเสียชื่อเสียง ให้บริการด้วยความเอื้ออาทร เป็นที่รักใคร่ของผู้ป่วย เพราะเอาใจใส่ผู้ป่วยดี โดยที่เข้าใจความแตกต่างของคนแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสายสวาท เผ่าพงษ์และคณะ⁸ ที่พบว่าบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมามีอัตลักษณ์ที่สำคัญคือ 1) เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ 2) ให้การพยาบาลด้วยความเต็มใจ เอื้ออาทร 3) มีความซื่อสัตย์ 4) รักษาความลับของผู้รับบริการ และ 5) ให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้รับบริการ

2.3 อัตลักษณ์ตามมุมมองผู้รับบริการ

ผู้รับบริการของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “ปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจความเป็น

มนุษย์” เพราะตั้งใจทำงาน ให้การพยาบาลด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน มีความรู้ดี เวลาพยาบาลคนอื่นสงสัยอะไรก็จะถาม และตอบคำถามผู้ป่วยได้ดี ให้การดูแลผู้ป่วยอย่างดีเหมือนญาติเป็นคนดี มีระเบียบวินัยในการทำงาน เวลาให้การดูแลผู้ป่วย บัณฑิตมีความอ่อนน้อม พุดจาไพเราะ นิสัยดี มีความน่ารัก ไม่ดูตำว่าผู้ป่วย และไม่พบว่าพยาบาลจบใหม่ ตะคอกผู้ป่วยและดูแลด้วยความเข้าใจความแตกต่างของบุคคลดี ไม่ถือตน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสายสวาท เผ่าพงษ์ และคณะ⁽⁸⁾ ที่พบว่าบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมามีอัตลักษณ์ที่สำคัญคือ 1) เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ 2) ให้การพยาบาลด้วยความเต็มใจ เอื้ออาทร 3) มีความซื่อสัตย์ 4) รักษาความลับของผู้รับบริการ และ 5) ให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้รับบริการ

2.4 อัตลักษณ์ตามมุมมองของผู้บังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จจากโครงการมีการรับรู้ว่ามีคุณลักษณะสอดคล้องกับอัตลักษณ์ “ปฏิบัติงานดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์” เพราะบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ ให้การบริการด้วยความเต็มใจ รักษาระเบียบวินัยข้าราชการ ขยัน มีการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบในงาน บัณฑิตเป็นคนในพื้นที่ ให้บริการด้วยความเข้าใจในวิถีชีวิต และความแตกต่างของบุคคล เป็นการให้บริการที่ไม่มีช่องว่างระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ไม่มีปัญหาในเรื่องภาษาหรือกิจกรรมที่ขัดกับหลักศาสนา หรือขัดกับความเชื่อเดิม และพบว่าเป็นการให้ด้วยความเสียสละ และคำนึงถึงสิทธิของผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสายสวาท เผ่าพงษ์และคณะ⁽⁸⁾ ที่พบว่าบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมามีอัตลักษณ์ที่สำคัญคือ 1) เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ 2) ให้การพยาบาลด้วยความเต็มใจ เอื้ออาทร 3) มีความซื่อสัตย์ 4)

รักษาความลับของผู้รับบริการ และ 5) ให้ความรู้ คำแนะนำแก่ผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะ

ด้านการบริหาร

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

2. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการผลิตพยาบาลวิชาชีพไปประจำในทุกๆ โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล และให้โอกาสที่นักเรียนจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ก้าวเข้าสู่วิชาชีพได้

ด้านปฏิบัติการ

ควรมีการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล นอกจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์บัณฑิต

ด้านการวิจัย

ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาถึงปัญหาในการปฏิบัติงาน และความต้องการในด้านการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

1. วิภา คำนธำรงกุล และสาธิตา เมธานาวิน, บรรณาธิการ. การศึกษาวิจัยและพัฒนาโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรณีศึกษา 1 ปีแรก. กรุงเทพฯ: ออเนพรีนซ์ออฟ; 2551.
2. ศุภิสรา สุวรรณชาติ และวิไลพร รังควัต. ปัญหาและความต้องการช่วยเหลือด้านการเรียนของนักศึกษาโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรณีศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. นครราชสีมา:

- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา; 2552.
3. อรชร อินทองปาน, สาลิกา เมธนาวิน และรุจิรา เจียมอมรรัตน์. การดำเนินงานและผลลัพธ์ของโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. นนทบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข; 2553.
 4. ศิริพร จิรวัดมนกุล. การวิจัยเชิงคุณภาพด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทย์พัฒน์ จำกัด; 2552.
 5. Jerry W. Qualitative Research. Callifornia: Sage Publications, Inc; 2007.
 6. วิภา ด้านอํารงกุล, บรรณาธิการ. การศึกษาวิจัยและพัฒนาโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ: บริษัทจรัสสินีทองดีการพิมพ์; 2551.
 7. สาลิกา เมธนาวินและคณะ. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. นนทบุรี. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข; 2550.
 8. สายสวาท เผ่าพงษ์ และคณะ. อัตลักษณ์บัณฑิต. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา; 2554.

เกิดภาวะแทรกซ้อน

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความเชื่อด้านสุขภาพ หมายถึง การรับรู้ของผู้ป่วยที่มีภาวะความดันโลหิตสูงประกอบด้วย การรับรู้

โอกาสเสี่ยงภาวะแทรกซ้อน การรับรู้ความรุนแรงของโรคความดันโลหิตสูง และการรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคความดันโลหิตสูงสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดความเชื่อด้านสุขภาพของเบคเกอร์⁽⁷⁾

พฤติกรรมในการดูแลตนเอง หมายถึง การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยที่มีภาวะความดันโลหิตสูง

การป้องกันและควบคุมระดับความดันโลหิตประกอบด้วยพฤติกรรมกรรมการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การผ่อนคลายความเครียด

ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง หมายถึง ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง

โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง โปรแกรมที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม เพื่อทำให้ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมีความรู้ มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคที่ถูกต้อง และมีพฤติกรรมการดูแลตนเองในการที่จะป้องกันภาวะแทรกซ้อนซึ่งโปรแกรมนี้ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

กลุ่มทดลอง

โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพโดยการประยุกต์ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม

1. แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ

1.1 การให้ความรู้ คำแนะนำแบบมีส่วนร่วม
สนทนา ซักถาม

1.2 สาธิตและสาธิตย้อนกลับการออกกำลังกาย

1.3 นำเสนอตัวอย่างอาหารที่ถูกต้องและเหมาะสม

1.4 นำเสนอวิธีการผ่อนคลายความเครียด

2. แรงสนับสนุนทางสังคม

2.1 แจกเอกสารเกี่ยวกับความรู้ในการดูแลตนเอง

2.2 การร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคความดันโลหิตสูง

2.3 การเยี่ยมบ้านเพื่อกระตุ้นเตือนและให้ความข้อมูล คำปรึกษา

1. แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ

1.1 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคความดันโลหิตสูง

1.2 การรับรู้ความรุนแรงของโรคความดันโลหิตสูง

1.3 การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตัวเพื่อควบคุมโรคความดันโลหิตสูง

2. พฤติกรรมในการดูแลตนเองเพื่อควบคุมโรคความดันโลหิตสูงในเรื่อง

2.1 การรับประทานอาหาร

2.2 การออกกำลังกาย

2.3 การผ่อนคลายความเครียด

เกร็ดประวัติการพยาบาล

สภาการพยาบาลนานาชาติ (International Council of Nurse: ICN)

สภาการพยาบาลนานาชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1899 ที่เมืองบอสตัน มลรัฐแมสซาชูเซต ประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ นับเป็นองค์กรนานาชาติด้านสุขภาพแห่งแรกที่แพร่หลายที่สุด จุดประสงค์ของการก่อตั้งสภาการพยาบาลนานาชาติเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาพยาบาล การปฏิบัติการของวิชาชีพและสวัสดิการความเป็นอยู่ของพยาบาล

สภาการพยาบาลนานาชาติเป็นสื่อกลางที่จะช่วยให้พยาบาลทั่วโลกมีความสัมพันธ์กัน ส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดประสบการณ์และความรู้ สภาการพยาบาลนานาชาติเป็นองค์กรพยาบาลระดับโลก โดยมีสมาคมพยาบาลของประเทศต่างๆ เป็นสมาชิก ประเทศหนึ่งจะเป็นสมาชิกได้ 1 ที่ โดยมีเกณฑ์การเข้าเป็นสมาชิกว่า สมาคมพยาบาลของประเทศที่สมัครจะต้องเป็นองค์กรอิสระ มีพยาบาลเป็นนายกสมาคมและกรรมการ ดำเนินการเพื่อมวลหมู่สมาชิกพยาบาล ในปีแรกที่จัดตั้งสภาการพยาบาลนานาชาติมีสมาคมพยาบาลเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพียง 5 ประเทศเท่านั้น และเพิ่มจำนวนขึ้นตามลำดับ จนกระทั่ง ค.ศ. 2010 มีองค์กรสมาชิกสมาคมพยาบาลทั้งหมด 131 ประเทศ และจำนวนสมาชิกมากกว่า 13 ล้านคน สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกสมบูรณ์เมื่อ ค.ศ. 1961 (พ.ศ. 2504)

สภาการพยาบาลนานาชาติมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ของพยาบาลทั่วโลก
2. ช่วยในการยกสถานะภาพและพัฒนาพยาบาลและการพยาบาล
3. กำหนดนโยบายสุขภาพและนโยบายอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับนานาชาติ

สภาการพยาบาลนานาชาติดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น

- การจัดโครงการต่างๆ เช่น โครงการพัฒนาระบบการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาล (International Classification for Nursing Practice: ICNP) ขึ้นเป็นระบบกลางเพื่อที่จะให้พยาบาลในประเทศต่างๆ ได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและสามารถสื่อถึงกันได้ทั่วโลก และได้ตีพิมพ์เผยแพร่ระบบการจำแนกการปฏิบัติการพยาบาลชุดแรกคือ ICNP® Alpha Version ในปี ค.ศ. 1996 ซึ่งได้พัฒนาปรับปรุงแก้ไขเป็น ICNP® Version 1.1